

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Reinelva bieggafápmorusttet

Boazodoalu čielggadanprográmma

Nu go NČE (NVE) lea mearridan 25.6.2025

Dát dokumeanta, mas leat boazodoallo-fáttá čielggadangáibádusat, lea lasáhus daid eará fáttáid čielggadanprográmmaide mat leat mearriduvvon 25.4.2025. Oppalaš prográmmaid čuoovvovaš kapihttalat gustojit maiddá boazodoalločielggademiide:

- Kapihtal 1: Doaibmabiju ákkastallan
- Kapihtal 2: Doaibmabiju čilgehus
- Kapihtal 3: Váikkuhusčielggademiid oppalaš gáibádusat. Oppalaš gáibádusat gustojit minddar go leat dárkileappot spesifiserejuvvon dán dokumeanttas. Spiehkastemiid oktavuodas lea «boazodoalu čielggadanprográmma» mii gusto.

1 Oppalaččat boazodoalločielggademiid hárrái

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
Mielváikkuheapmi	– Doaibmaálggaheaddji galgá ásahit vuogádatlaš ovtasbarggu boazoealáhusain váikkuhusčielggademiid oktavuodas. Dát mielldisbuktá ahte doaibmaálggaheaddji árrat váldá oktavuoda guoskevaš boazodoallobeliiguin, ja lánčá dili njuolgo gulahallamii sin ja fágačielggadeddjiid gaskka. – Guoskevaš boazodoallobealit galget oažžut duohta vejolašvuoda oassálastit čielggadanbarggus. Gulahallama, áigegeavaheami ja áigemeiriid doallama bargovuohki čoahkkimiid, didoštallamiid ja kvalitehtasihkkarastimiid oktavuodas galgá čielggaduvvot guoskevaš boazodoallobeliiguin árrat proseassas. – Eaktuduvvo ahte doaibmaálggaheaddji addá boazodolliide vejolašvuoda searvat čielggadanbargui dan bokte ahte gokčá sin dárbbášlaš goluid.	Guoskevaš boazodoallobealit: – Orohagat main leat vuoigatvuodat dan areála siskkobeale mii evttohuvvo regulerenguovlun ja/dahje mii geavahuvvo geainnuide jna. galget álo válđojuvvot fárrui. – Siiddaiguin, maidda doaibma čuohcá njuolga, galgá váldit oktavuoda (gč. kategoriija 1, vuollesis). Dáid galgá váldit fárrui minddar go lea ovttaoavilvuohta das ahte orohat dat galgá duostut sin beroštumiid ollásit. Jus doaibmabidju čuohcá ovttaskas vuoigatvuodalažžii siiddas erenoamáš garrasit, de galgá dát leat mielde árvvoštallamis. – Orohagat/siiddat maidda doaibma čuohcá eahpenjuolga (gč. kategoriija 2, vuollesis), galget válđojuvvot fárrui konkrehta árvvoštallama vuodul. Galgá čilgejuvvot lea go árvvoštallojuvvon, ja movt lea árvvoštallojuvvon. Sámegiella: – Fágačielggadeaddji galgá, boazodoallofágalaš gelbbolašvuoda lassin,

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
	– Boazodoalu váikkuhusčielggadeapmi ii galgga gárvvistuvvot ovdal go guoskevaš boazodoallobealit leat beassan geahčadit ja buktit mearkkašumiid daidda osiide main sii leat leamaš mielde. Áigemearri buktit máhcahemiid galgá leat unnimusat golbma vahkku ja galgá leat heivehuvvon áigodagaid ektui go boazodolliin lea stuora bargonoaddi, nu go lea sohppojuvvon ovttasbargovugiid dáfus.	máhttit davvisámegiela dan made bures ahte ipmirda báikenamaid ja áigeguovdilis boazodoallooahpagiid, ja ferte máhttit čatnat dán máhtu vuogádahkii. Molssaeaktun galgá fágačielggadeaddji bivdit veahki dulkkas dahje eará sámegeilat olbmossat geas lea relevánta boazodoallohárjaneapmi. Ákkastallamat: – Boazodoallofáttá áigeguovdilis áššečuolmmaid dáfus galgá čilget movt "guoskevaš boazodoallobeliid" árvalusat (geahča bajábealde) leat giedahallojuvvon.
Čielggadanguovlu	Defineret ja kártet areálaid maid daidda doaibma guoská njuolga ja eahpenjuolga.	Guoská areálaide gos boazodoalus leat geavahanvuoigatvuođat, juhkkajuovvon čuovvovaš kategoriijaid mielde: 1) Areála gos bieggafápmorusttega fysalaš sisabahkken ja doaibma čuohcá njuolga boazodollui (ee. areálamassima, hehttehusaid ja garvima geažil). Areálat mat dušše guoskkahuvvojit huksenmuttus, galget spesifiserejuvvo. 2) Areála gos boazodoallu váikkuhuvvo eahpenjuolga (omd. go guohtundeaddu lassána rádjaguovlluin ja mastanvárre lassána). 3) Olles jahkeáigodaga areála daidda boazodoalloovttadagaid dáfus maid daidda doaibmabidju guoská njuolga.

2 Oktasaš máhttovuođdu

Galgá ráhkaduvvot oktasaš máhttovuođdu daidda prošeavttaide mat čatnasit 16 geasseorohahkii.

Ovttasbargu galgá guoskat čuovvovaš prošeavttaide:

- Reinelva bieggafápmorusttet
- Skarvberget bieggafápmorusttet

Oktasaš máhttovuođdu galgá biddjot vuodđun prošeaktaspesifihkka váikkuhusčielggademiide, nugo spesifiserejuvvon kap. 3:s.

Mis eai leat makkáige konkreta gáibádusaid ahte galgá leat njuolggo ovttasbargu guoskevaš neahttarusttegiiguin. Dán oktavuodas Skáidi–Smievuotna–Honnesháiki, muhto ávžžuhit ahte bieggafápmoaktevrrat ja neahttahuksejeddji (Area Nett) ovttas gávnnaht bargovugiid mat heivejit boazodollui ja earáide.

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
Areáladilli ja sisabahkkemat.	– Čilget ja kvantifiseret guohtunmassimiid mat leat guoskevaš bieggafápmorusttegiid njuolgo váikkuhusat (gč. kategoriija 1, badjelis). – Čilget guoskevaš boazodoallobeliid árvvuid kategoriijas 1 ja 2, badjelis. – Jus vuhttojit nuppástusat doaibmadiliid dáfus, maid oalle sihkkarit sáhtta čilget dálkkádatrivdamiiguin mat juo leat dáhpáhuvvan, de galgá daid kommenteret.	– Árvu ja váikkuhusat galget systematiserejuvvot dan Stáhta geaidnodoaimmahaga giehtagirji V712 veršuvna vuodul mii gusto go váikkuhusčielggadeapmi álggahuvvo (p.t. veršuvna 2021) – Kategoriija 1 siskkobealde, badjelis, galgá čadahuvvot kárten mii sáhtta geavahuvvot relevánta doaimmaid konkreta váikkuhusguorahallamiidda (guohtun, johtin, guottet, bálgan jna.). – Kategoriija 2 dáfus, badjelis, galget diehtovuodu ja analysaid dárkilisdiedut čielggaduvvot áššáiguoskevaš váikkuhusaid konkreta ja vuodustuvvon árvvoštallamiin. – Báikkálaš, vásáhusvudot ja árbevirolaš máhttu galgá árvvoštallojuvvot ovtas eará duodaštusaiguin. – Diehtujuohkin galgá ee. vižžojuvvot gustovaš areálageavahankártain ja orohatplánain, ja duodaštuvvot/ ođasmahttojuvvot njuolgo gulahallamiin guoskevaš boazodoallobeliiguin. – Árvočilgehus galgá govvidit sihke areáladili ja areála geavaheami. – Galgá váldit oktavuoda Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeddiin gulahallan dihte guovllu váldohástalusaid birra. – Jos váikkuhusčielggadusas leat stuora spiehkastaga gustovaš areálageavahankárta ektui, de galgá kártadieđuid juohkit guoskevaš orohagain (mas lea ovddasvástádus ođasmahttit kártaid Eanadoalldirektoráhta mearriduvvon prosedyraid mielde).
Stáhtus – oppalaš váikkuhusat	– Identifiseret eará huksendoaimbajuid mat leat áigeguovdil boazodollui. – Čilget movt identifiserejuvvo doaimbajut váikkuhit guoskevaš boazodoallobeliide. – Čilget áigeguovdil doaimmaid guovllus ja eará noađuheami mii	– "Áigeguovdil boazodoalloovttadagat" leat dat maid doaimbajut čuohcá njuolga (gč. kategoriija 1, badjelis) dahje eahpenjuolga (gč. kategoriija 2, badjelis). – "Relevánta doaimbajut" leat: Plánat plána- ja huksenlága vuodul dahje eará láhkamearrádusaid vuodul mat leat mearriduvvon ja/dahje čadahuvvon. Dása

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
	váikkuha boazodoalu ollislaš dillái, nugo vejolaš nuppástuvvan boraspiredilli. – Galgá oanehaččat čilgejuvvot makkár rievdadusat leat leamaš manás áiggis. Rievdadusaid viidodat ja šládja galgá leat dan made mihtilmas ahte dan vuodul sáhtta ipmirdit man muddui guoskevaš doalut girdet plánejuvvo doaibmabiju.	gullet maiddái plánejuvvo neahttarusttegat (dieđihan- dahje ohcanmutter). – "Relevánta aktivitehta" mearkkaša dan áiggi jagis goas lea boazodoallu guovllus, ja fáttmasta ee. dábálaš johtolaga, mohtorjohtolaga ja ealáhusdoaimmaid. – Areálaid dáfus mat leat kategoriija 3:s, badjelis, galgá kárten čadahuvvot bajit dásis ja heivejuvvot oppalaš ja ollislaš resursadillái, ja deattuhit jahkodatdiliid kritihkalaš beliid.

3 Prošeaktaspesifihkka váikkuhusguorahallan

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
Váikkuhuárvoštallan – doaibmabidju oktan infrastruktuurain	– Čoahkkáigeassit oanehaččat oppalaš máhtu mii juo gávdno daid dehálemos čuoimmaid birra mat guoskkahit ođđa bieggafápmorusttegiid ja bohccuid/sámi boazodoalu gaskavuoda. – Čadahit váikkuhusčielggadeami mas čujuhit relevánta ja kártii merkejuvvo oasseguovlluide (kategoriija 1 ja 2, badjelis). – Njuolggo váikkuhusat galget fáttmastit guohtuneatnamiid massima, hehttehusaid, muosehuhttimiid/garvimiid, doaibmahástalusaid ja váikkuhusaid daidda seamma dilálašvuodaide mat bohtet das go olmmošlaš doaimmat ja johtaleapmi lea lassána. – Eahpenjuolggo váikkuhusat guoskevaš boazodoallobeliide galget váldojuvvot mielde.	– Váikkuhusgráda mearriduvvo ja ovdanbuktojuvvo dan Stáhta geaidnodoaimmahaga giehtagirji V712 veršuvnna olis mii gusto go váikkuhusčielggadeami álggahuvvo (p.t. veršuvdna 2021). – Jus leat relevánta molssaeavttut, de galget dat buohtastahttojuvvot váldo-molssaeavttuin váikkuhusdási vuodul. – Doaibmahástalusovdamearkkat leat lassi resursageavaheapmi ealu čuoivuheapmái, áibmojohtolathehttehusat go čohkke bohccuid helikopteriin, ja jiekrašlivgenvárta turbiidnablađiin. – Árvvoštallamiin galget leat mielde vejolaš váikkuhusat daidda doaluide maidda doaibmabidju ii váikkut njuolga, muhto mat fertejit heivehit doaimmaid. – Boazodoallováikkuhusaid árvvoštallama galgá veardidit dakkár fáttáid čielggademiiguin go "Sámi kulturdoaimmaheapmi ja árbevirolaš meahcásteapmi", "Kulturmuittut ja kulturbiras", "Olgunastin" ja "Meahcceealáhus".
Váikkuhusguorahallan – oppalaš váikkuhusat	Árvvoštallat movt guoskevaš boazodoalloovttadagat váikkuhuvvojit ollislaččat:	– Oppalaš čuozaheamis váikkuhusárvvoštallan galgá dahkkojuvvot systemáhtalaččat, muhto ii skoválaččat

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
	– Guohtuneatnamiid massimat ja doaibmanoatit guhkit áiggi vuollái njuolggo váikkuhuvvon guovllus (kategoriija 1, badjelis). – Eambbo bajitdási árvvoštallan eahpenjuolggo váikkuhusaid hárrái (gč. kategoriija 2, badjelis) ja olles jahkemannolaga oppalaš noadi hárrái (gč. kategoriija 3, badjelis). – Dearvvašvuodabeavttuid bajitdási árvvoštallan, omd. bieggafápmorusttegiid psykososiála dilálašvuodat daid boazodoalloovttadagaid hárrái maidda doaibmabidju guoská njuolga.	nugo V712 dahje M 1941 árvo- ja váikkuhusráhkadus čájeha. – Vuordámušat ja eahpesihkarvuohta boahttevaš dálkkádatrivdamiid ektui (dán oktavuodas maiddáái váikkuhusat guohtumiid ja guohtungeavaheami hárrái) galget digaštallojuvvot erenoamážit. – Dearvvašvuodaárvvoštallamat galget čujuhit stuorát álbmotvuodustuvvon dutkamušaide nugo SAMINOR 1, 2 ja 3. – Váikkuhusat mánáide ja nuoraide boazodoalus galget árvvoštallojuvvot.
Váidudeaddji ja buhtejeaddji doaibmabijut	– Dán čuolmma dábálaš čielggadangáibádusa siskkobealde (gč. KU-láhkaásahusa § 23), deattuhit mii dárbbu čilget ja árvvoštallat vejolaš dálkkádatheivehandaibmabijuid. – Galget árvvoštallojuvvot doaibmabijut sihke huksen- ja doaibmaáigodahkii. – Čielggadeapmi galgá árvvoštallat gávdnojit go buhtejeaddji doaibmabijut maiguin buorida boazodoalu gierdannávcca doaibmabiju ektui.	– Áigeguovdilis doaibmabijuid galgá digaštallat guoskevaš doalloovttadagaiguin, mat galget árvvoštallat daid. – Galgá oanehaččat árvvoštallat doaibmabijuid vurdojuvvon váikkuhusa ja árvvoštallojuvvon váikkuhusa ja vurdojuvvon goluid gaskavuoda. – Jus bođeš evttohus váidudeaddji doaibmabijuide mat spiehkastit árbevirolaš johtti boazodoalus, de galgá boahtit hui čielgasit ovdan movt guoskevaš boazodoallobealit árvvoštallet dan.

Dearvuodaiguin

Erlend Bjerkestrand

Doaibmi juogushoavda

Erlend Sveen Finstad

Áššemeannudeaddji

Dohkkehuvvon NČE siskkáldas rutiinnaid ektui.